

Asar-ı Atika Ancient Works

Mari Spirito ve Övül Durmuşoğlu projesi
A project by Mari Spirito and Övül Durmuşoğlu
Sanatçılar / Artists: Akram Zaatari, Rossella Biscotti,
Nilbar Güreş

Sanatsal ve arkeolojik araştırmayı bir araya getiren bir proje olan Asar-ı Atika, küratör Övül Durmuşoğlu, Protocinema'dan Mari Spirito'yu ve sanatçılar Akram Zaatari, Rossella Biscotti ve Nilbar Güreş'i, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde bir araya getirdi. Bu proje, Övül'ün tanımı ile "farklı türden bir araştırma ile yaşanan bir karşılaşma. Müze, hepimiz için birçok yeni olanağın oluşmasını sağladı."

Fotoğraf / Photography: Rossella Biscotti

Anadolu Medeniyetleri Müzesi (1921) Türkiye'nin en eski müzelerinden biri ve Rossella Biscotti, Nilbar Güreş ve Akram Zaatarı gibi sanatçıları barındıran projeniz de, bu müzede yapılan birkaç sanatsal araştırmadan biri. Bu projenin ana odağı nedir?

Mari: Ancient Works / Asar-ı Atika başlıklı projemiz, birçok sanatçının araştırma bazlı metotları ile ortaya çıkan işlerine duyduğumuz ilgi sonucu oluştu. Proje, spesifik olarak bu arkeoloji müzesine, "İçinde ne var?", "Nasıl tasarlanmış?", "Tarihi eserler nasıl bağlandı?", "Erişim sağlamak için gerekli bürokratik prosedürler neler?" gibi soruları, çağdaş sanatçı ve küratörlerin gözünden bakarak sormayı amaçlıyor. Ayrıca, çok farklı alanın araştırması, içerikler, hangi tarihin kime sunulduğu gibi yaklaşım katmanları da mevcut. Hepimiz için asıl fikir, buna bakmak ve hangi soruların ortaya çıktığını, "çağınışımızın" ne anlama geldiğini görmektir.

Övül: Başlattığımız araştırma, bildiğimiz kadıyla, türünün bu müzedeki ilk örneği. Metotlarımızı besleyecek bağlamlara nasıl daha derinlemesine bakabiliriz? Bazen kendi tartışmalarımız içinde o kadar kilitli kalıyoruz ki, farklı düşünce yollarını açabilecek ince, önemli detayları göremiyoruz. Bu yüzden karşılaşımlar, araştırmanın ilk hedefi olarak belirlendi. Örneğin, Nilbar Güreş'in Arter'de, 2013 yılının Ocak ayında düzenlenen "Haset, Husumet, Rezalet" sergisinde yer alan işlerinde portrelediği neolitik ana tanrıça figürü ile karşılaşma. Bu üç sanatçının tüm işleri araştırma bazlı metotları genişletmeye devam ediyor ve arkeolojik öğeler ile güçlü bir diyalog içinde.

Bu proje ikinizi, Akram Zaatarı, Rosella Biscotti ve Nilbar Güreş'i Ankara'da nasıl bir araya getirdi?

Övül ve Mari: Ancient Works / Asar-ı Atika, ICI mezunlarına yapılan ve SAHA tarafından desteklendiği için Türkiye'de icra edilmesi gereken bir araştırma projesi çağrısına cevap olarak doğdu. İkimiz de, iki yıl önce, Brezilya'nın Minas Gerais eyaletinde bulunan Instituto Inhotim'de düzenlenen ve bölgeye özel işlerin kabulü ve adaptasyonu ile ilgili konulara odaklanan ICI "Curatorial Intensive" eğitim programına katılmıştık.

Türkiye'de bulunan bu tür bir müze, çağdaş sanat ile nadiren diyalog kurar. Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nin (örneğin, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nin aksine), şehrin içinde çok belirli kökleri ve amaçları vardır. Özellikle bölgeye ve araştırma bazlı sanatsal metotlara olan ortak ilimiz, bizi bu projede bir araya getiren şey oldu. Övül aslen Ankaralı ve arkeolojiye olan ilgisi nedeniyle, müzeyle uzun süredir devam eden kişisel bir bağı mevcut. Mari, göçebe projesi Protocinema'yı geliştirmek için İstanbul'da yaşıyor ve araştırmalarını İstanbul'un ötesine taşımaya çalışıyor. Bu yüzden, ilgilerimizi birleştirmemiz ve yolculuğumuza oradan başlamamız oldukça organik ve doğal bir şekilde gerçekleşti.

Hem Akram Zaatarı, hem de Rossella Biscotti'nin bu çevre gezisi, yerinde araştırma ile ilgileniyor olması bizim şansımızdı. Zaatarı'nın devam eden Hashim Al-Madani araştırması, ikimiz için de büyük bir ilham kaynağı. Ayrıca, kendisinin dOCUMENTA (13) için yaptığı Time Capsule enstalasyonu, gelecekte bulunup bulunmayacağı belli olmayan bir mesaj göndermek ile ilgiliydi. Kısmen gizlilik ile ilgili olan, başka bir şiiir ortaya çıkardı. Rossella Biscotti için arkeoloji sadece bir hareket değil, bilgi ve araştırma ile olan ilişkisini tanımlayan bir kavram. Bir hafta süren sürecin ardından, SALT Ulus'da bir yuvarlak masa söyleşisi gerçekleştirdik. Ek olarak, kahvaltı esnasında ve kahve içerken yaptığımız konuşmalar arasından, yolculuğumuz boyunca bizimle kalanlar da mevcut. Üçüncü ortığımız Nilbar Güreş, kendi bakış açısını New York'ta yapacağımız konuşmamızda sunacak.

Hem Zaatarı, hem de Biscotti'nin sanatsal metotları araştırma bazlı. Bu müze için özellikle ne tür bir araştırma yapıldı?

Övül ve Mari: Ancient Works / Asar-ı Atika içinde, müze müdüriyeti ile iki adet toplantımız / söyleşimiz oldu. Bu ziyaretler sırasında, Müze'nin sorumlu olduğu kurtarma kazılar hakkında bilgi aldık. Akram ve Rossella ile Müze tasarımı, sunumunu ve anlatısını tartıştıktan sonra, bu eserlerden bazılarının geldiği kazı yerlerini ziyaret ettik. Araştırmalarımız, bizi üç farklı

arkeolojik kazı yerine götürdü: yeni keşfedilen erken bronz çağı Çayyolu Höyüğü, Ankara civarında bulunan, Frigyalılar'a ait Gordion, Yassihöyük ve Konya, Çatalhöyük'teki önemli neolitik yerleşim alanı. Kazı ekipleri ile birebir konuşma ve daha fazla soru sorma fırsatımız oldu. Aramızda yaptığımız ilk konuşmanın anahtar kelimeleri kazı yeri, peyzaj, arkeolojik kazı yapma işi ve gömme oldu. Eserler çıkartıldıktan sonra, sahada bulunan peyzajlara/zlrelere/insanlara/toplumlara ne olduğu ile ilgili sorular soruldu. Sanatsal süreç ile arkeolojik süreç arasındaki ilişki nedir? Geçmiş ve antik arasındaki etkileşim nedir? Sanatçılar, ilk üç sunum için (Ankara, İstanbul, New York) söyleşimizi iki film ile diyalog hâlinde formüleştirmeye karar verdiler. Bu filmler, müzelerde bulunan eserler ve keşfedildikleri alanlar ile olan ilişkilerimizin yanı sıra, her iki mekândaki fiziksel varlığımızın ne anlama geldiği ile ilgili sorular soruyor. Shadi Abdel Salam'ın, 1969 (Mısır) yapımı "The Night of Counting the Years" adlı filmi, Akram Zaatarı tarafından kısmen izletildi ve tartışıldı. Buna karşılık olarak, Roberto Rossellini'nin, 1954 (İtalya) yapımı "Journey to Italy" adlı filmi, Rossella Biscotti tarafından izletildi ve tartışıldı. Bu söyleşi kayıt altına alındı ve yakın zamanda İngilizce ve Türkçe olarak basılacak. Coğrafyası, psikocoğrafyası ve tarihi ile Ankara şehri, söyleşilerimizin arka planı hâline geldi. Ankara ve Konya'da beraber tecrübe ettiğimiz süreç, işlerimizde icra ettiğimiz araştırmanın doğasına da vurgu yaptı. Alanda bulunmak, bu süreç için çok önemli bir elementti. Gelecekteki sunumlarımızda, bu konu ile ilgili daha fazla soru sormak ve küratöryel bağlamda alan olarak araştırma ve araştırma olarak alanı vurgulamak da istiyoruz.

Sanatsal yaklaşım açısından düşünüldüğünde, bu projede, müze ve müzenin kültürel mirası ile ilgili daha önce söylenmemiş neler var?

Övül ve Mari: Şu an için, birçok arkeoloji müzesi gibi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi de bir genişletme ve restorasyon işlemine tabi tutuluyor. Bu yüzden eserlerin yalnızca ana katmanlarını görme fırsatı bulduk. Müzeye daha önce bizimki gibi bir talep ile gelen olmamıştı; çoğu zaman kendilerine başvuran araştırmacılar arkeoloji alanından oluyorlar. Tahmin edebileceğiniz gibi, istediğimiz şeylerin bazıları çok yoğun bir bürokrasi altında korunuyor. Bu nedenle, geçirdiğimiz bir hafta, bu yapılar ile ilgili bir pilot çalışma olarak değerlendirilebilir sadece. Bilgiye ulaşım konusunda resmi birçok kısıtlama bulunduğu için, kişisel konuşmalar çok daha yararlı oldu. Aynı zamanda, alternatif yaklaşımımız gayet hoş karşılandı. Merak ettiğimiz birçok şey hakkında bilgi kazandık ve bu iş birliğinin farklı düzeylerde de devam edeceğini umuyoruz. Gerçekten de daha yapacak çok şey var.

Asar-ı Atika, a project that brings artistic and archeological research together, brought curator Övül Durmuşoğlu, Mari Spirito of Protocinema and artists; Akram Zaatari, Rossella Biscotti and Nilbar Güreş together in Museum of Anatolian Civilisations. This project, as Övül describes “is an encounter with a research of different kind. For the all of us, the museum opened up many new possibilites.”

Fotoğraf / Photography: Rosella Biscotti

Museum of Anatolian Civilisations (1921) is one of the oldest museums in Turkey and your project with the artists Rossella Biscotti, Nilbar Güreş, and Akram Zaatari, and is probably one of the few artistic research on that museum. What is the main focus of this project?

Mari: Our project - titled - Ancient Works / Asar-ı Atika - came from our interest in many artists work that comes out of a research based practice. The intention of the project is to look at this specific archeology museum - What is in it? How it is designed? How are the artifacts contextualized? What is the bureaucracy of getting access? ... and so on, with the eyes of contemporary artists and curators. You also have the layers of approaches: to research in two very different fields, to content, what history presented for who? The idea was for all of us to look at this and see what questions come up - what are our "evocations" - meaning.

Övül: The research we have started is the first of its kind, that we know of, in this specific museum. How can we look deeper in the contexts that feed our practice? Sometimes we are so locked in our own discussions that we cannot see some finer critical details that may open up other ways of thinking. Thus, the research is first aimed at encounters. For example, the encounter with the neolithic mother goddess figure Nilbar Güreş portrayed in her work commissioned for the exhibition "Envy, Enmity, Embarrassment" at Arter, January 2013. All three of these artists' work continue to expand research based practice, and have a strong dialogue with the archaeological.

How did this project bring you two and, Akram Zaatari and Rossella Biscotti together in Ankara?

Övül and Mari: Ancient Works / Asar-ı Atika is a response to an open call by ICI for a research project from its alumni to take place in Turkey, as it was supported by SAHA. We had both participated in the ICI Curatorial Intensive that focused on issues of commissioning and adaptation of site-specific works and took place at the Instituto Inhotim in Minas Gerais, Brazil, two years ago.

Museums of this nature in Turkey rarely converses with contemporary art. The Museum of Anatolian Civilizations has very particular roots and intentions within the city (unlike Istanbul Archaeology Museum for example). Our common interest in site specificity and research based artistic practice brought us together in this research. Ankara is Övül's hometown, and she has a longtime attachment to the museum on a personal level because of her interest in archaeology. Mari has been living in Istanbul for developing her site-roaming project Protocinema, and is interested in extending her research beyond Istanbul. Thus it was quite organic and natural to combine our interests and start our journey there.

We were lucky that both Akram Zaatari and Rossella Biscotti were interested to join in this excursion, on-site research. Zaatari's ongoing Hashim Al-Madani research is a great inspiration for both of us. Also, his Time Capsule installation for dOCUMENTA (13) was a work about sending a message that may or may not be found in the future. It revealed another poetry, partially about concealment. For Rossella Biscotti archaeology is not only a gesture but a notion defining her relationship with information and research. We presented a roundtable conversation at SALT Ulus after our week long process. In addition, we had many conversations we had around breakfast and coffeetables, during our journeys that stay with us. Nilbar Güreş, our third collaborator, will bring in her perspective in our following talk in New York.

As Both Zaatari and Biscotti's artistic practices are research oriented, what kind of a research have been done about this specific museum?

Övül and Mari: Within Ancient Works / Asar-ı Atika we had two meetings/ conversation with the museum directorship office. In these visits, we found out about the rescue excavations this Museum is in charge of. After discussing the museum design, display and narratives with Akram and

Rossella, we ended up visiting the sites where some of these artifacts have come from. Our inquiry brought us into the field to three archeological sites: the newly discovered early bronze age Çayyolu Höyüğü, Phrygians' Gordion, Yassihöyük around Ankara and the important neolithic settlement Çatalhöyük, Konya. We had the opportunity to speak one-to-one with the excavation teams working on site and ask further questions. Site, landscape, the act of excavation and burying were our keywords in our first conversation among each other. Questions about what happens to landscapes/traces/people/societies where artifacts are removed, after they have been removed, came up. What is the relationship between the artistic process and the archeological process? What is the interaction between the future and the ancient? For the first of three presentations (Ankara, Istanbul, New York) the artists decided to formulate our conversation in dialogue with two films. These films ask questions about our relationship to the artifact in museums, versus in sites where they are found; as well as, what our physical presence means in both places. "The Night of Counting the Years", 1969, (Egypt) by Shadi Abdel Salam was presented in print in English and discussed by Akram Zataari. As a response "Journey to Italy" 1954, (Italy) by Roberto Rossellini was presented and discussed by Rossella Biscotti. The conversation was recorded and will be available in print in English and Turkish, forthcoming. The city of Ankara, its geography, psychogeography, and history became the background of our conversations. The process we have experienced together in Ankara and Konya also underlined the nature of the research we conduct in our work. Being on the site was a vital element of this process. In our future presentations, we would like to ask further questions on this issue and highlight research as site and site as research in the context of curatorial as well.

What does this project tell us about the museum and the cultural heritage of the museum that has not been said before in terms of artistic approach?

Övül and Mari: At the moment Museum of Anatolian Civilizations is undergoing an extension and restoration as many archaeological museums are. So we were able to see only the main strata of artefacts. It was the first time museum had received such a demand like ours; most of the time the researchers they receive are from the field of archaeology. Some of the things we asked for are protected with an immense bureaucracy, as you can imagine. Thus our one week involvement can be only considered pilot study in dealing with these structures. Since there are many restrictions on information on an official level, personal talks were much more useful. At the sametime, our alternative approach was quite welcomed. We learned about a lot of things we were curious about and hope this collaboration will continue on other levels, as well. Indeed, there is more to be done.